

SCOALA NOUĂ

Revista pedagogică a corpului didactic primar din Jud. Bihor.
Organul oficial al Revizoratului școlar din ORADEA-MARE.

Inserțiuni și reclame se publică după
tarif. Manuscrisele nu se înapoiază.

Apare la 1 și 15 a lunii.

Sub conducerea unui
comitet de redacție.

Abonamente:

Pe an Lei 80
Pe 1/2 an Lei 40
Redacția și Administrația la biroul
Revizoratului.

Acțiunea pentru construcțiile școlare.

— Dela conferința revizorilor școlari ținută în București. —

II.

Am arătat în numărul trecut cum s'a pus chestiunea edificării de școale la ancheta noastră din București și la ce rezultaturi frumoase s'a ajuns pe terenul acesta în vechiul regat. Desigur rezultatele acestea n'au fost atinse pretutindeni în aceiaș măsură. O astfel de operă nu este în funcție numai de energia prefectului sau de hărnicia revizorului, ci și de o mulțime de alți factori și alte circumstanțe. Dacă însă minuni nu se pot face, mai ales în vremile noastre, în orice caz se pot face lucruri frumoase dacă este bunăvoință, organizare și ambiție nobilă. Cum spuneam, am luat și eu cuvântul și am arătat care este situația sub acest raport aici în Bihor. Am spus dlui Ministru că la noi e mai mult de făcut. Dacă este să ne punem pe lucru, în județul nostru avem nevoie să zidim școale noi din fundament în 81 de comune, în cari ne trebuie 97 sale de învățământ și 92 de locuințe pentru învățători. Am mai avea nevoie să adaptăm localurile existente, adică să mai adaugem câte o sală de învățământ, sau câte o locuință în 22 de comune. Și pe urmă ar trebui să facem reparaturi mai mari sau mai mici la actualele edificii în vreo 29 de sate. Toate acestea ar costa de sigur mai multe zeci de milioane. Cine să le dea, de unde să le luăm? Poporul e sărac, cassa statului săracă și ea. Săracă în sensul, că având alte nevoi de acoperit pentru școală nu poate jertfi, în afară de lefurile corpului didactic, decât foarte puțin. Și atunci am spus, că pe lângă sărăcia atât

de bine cunoscută a satelor românești din Bihor, mai avem de luptat și cu o mentalitate specifică, necunoscută în vechiul regat. Statul unguresc zidea școli frumoase pe spesele sale și fără să ceară obolul populației. Politica lui școlară, care urmărea un scop anumit, îi dicta să ridice cât mai multe școli de stat în satele românești în cari să poată introduce instrucția în limba maghiară, și astfel să sleiască și să stingă făcliuța școalei confesionale românești. Populația de pe aici s'a pomenit deci, că împărăția sau „alomul“ îi zidește școală fără să-i ceară un ban. Obișnuit în felul acesta țaranul din Bihor ne va întreba mirat: Dacă statul unguresc, care nu era al nostru, ne făcea școală din banii lui, atunci statul românesc în care nea ajutat D-zeu să ajungem și care este al nostru, tocmai el îmi cere să fac școală din punga mea?

De această ideologie ne vom isbi ca de un zid chinezesc și va trebui să luptăm cu multă hotărîre și cu mare tactică pentruca să o putem prăbuși. Va trebui firește să spunem țaranilor că statul maghiar zidea școale cu un scop ascuns și primejdios pentru existența noastră națională și pentru comorile sufletului nostru românesc. Va trebui să le spunem, că în definitiv tot țaranii plăteau acele frumoase zidiri, pentrucă tot dela ei se încassau dările cele grele. Va trebui apoi să le arătăm situația de astăzi și greutățile cele multe cu cari are de luptat tinărul nostru stat, înjghebat cu mare trudă, înconjurat numai de dușmani la toate

hotarele și plin de răzvrățitori și de nemulțumiți înlăuntrul. Va trebui mai departe să spunem poporului că cu toate acestea statul este gata să le sară în ajutor, dar pentru asta trebuie ca și ei să aducă jertfe și să dea tot ce pot pentru ca să-și aibă în sat școala lor, aceia biserică a culturii de care au tot atâta nevoie ca și de biserică cealaltă, a credinței, pe care tot din obolul lor au dat cu multă dragoste să și-o zidească.

Acestea le spuneam la conferință. Și adăugăm, că pelângă toată sărăcia sunt sigur că și populația noastră din Bihor, mai ales acolo unde are conducători, primari și notari harnici, va face tot ce se poate pentru a-și vedea cu un ceas mai de vreme școala înălțată. Pentru că un lucru este absolut cert și necontestat: țărani cer școală, cer învățător și doresc mai mult decât ori și când să-și vadă „pruncii” înzestrați cu ceva știință de carte. Am mai spus însă și următorul lucru. Satele românești din Bihor au fost de veacuri iobagii și slugile episcopatului și ai capitlului catolic din Oradimare. Pământuri, pășuni și păduri sunt toate ale vlădicului, satele nu au aproape nimic. Statul are foarte puține teritorii de pădure în Bihor. Dacă vrem deci să-i edificăm școli atunci cel dintâi lucru care se impune să-l facem este ca statul să oblige în mod categoric episcopatul, ca și până la terminarea procedurii de expropriere, să dea comunelor în mod gratuit sau cu un preț foarte minimal întreagă cantitatea de lemne necesară pentru construcția edificiului școlar. Dacă comunele lipsite de școli, — și acestea sunt mai ales în plasa Beliului, Vașcăului și Beiușului, — vor primi dela episcopat și dela stat lemnele gratuit, dacă țigla și cărămida și-o vor pregăti în regie proprie, sau o vor procura mai efin și dacă statul va putea să dea la fiecare școală nouă un ajutor de cel puțin 100000, atunci am ferma credință că vom putea să zidim multe școli noi pentru că n'am nici un motiv să mă îndoiesc de concursul poporului. Lucrul cu mâna, căratul varului, al cărămizii și celelalte lucruri de salahari le prestează și țăranul nostru, când e vorba de școala lui întocmai ca și cei din vechiul regat. Dl. Ministru mi-a pus în vedere, — și aceasta țin să o amintesc aici, — că

dată fiind situația excepțională a Bihorului și considerând că acest colț de țară așezat la frontiera cea mai primejduită a țării trebuie ridicat cu cele mai largi eforturi pe terenul cultural, mi-a promis, zic, că pentru Bihor va fi cu specială considerație și ne va acorda după putință ajutoare duble față de alte județe din țară

Atât în cât privește conferința. Urmează acum să ne așternem la muncă. Dacă în vechiul regat prefectul s'a înhămat la jugul culturii poporului, aici la noi va trebui să ne înhăptăm mai mulți, adică toți factorii dela conducerea județului și a plaselor. În acest scop am făcut propunerea și dl. prefect a acceptat-o, ca să convocăm o consfătuire specială la care pelângă membrii comitetului administrativ să ia parte dnii primpretori și mai mulți bărbați de școală din județ. La consfătuirea aceasta se vor discuta și se vor preciza în formă concretă modalitățile și procedura la care vom recurge pentru ca să începem zidirea de școli noi. Spre primăvară se va începe apoi acțiunea de propagandă la sate. Sperăm că porniți la lucru cu bărbăție și însuflețire vom putea să vedem la toamna viitoare cel puțin 30 de școli noi puse sub acoperiș.

În acțiunea aceasta am de spus și pentru învățători două vorbe. Le voi spune cu alt prilej.

Gh. Tulbure.

Lecție practică din Higienă: Curățenia.

(Clasa V—VI.)

Principii metodice: Exemple din viață.

Unități metodice: 1. Ținerea în curat a corpului.

2. Curățirea casei de locuit.

3. Premenirea aerului și folosul razelor de soare.

4. Curățirea bucătăriei și a curții.

I. Pregătirea.

a) Disciplina, ocupațiuni silente.

b) Reînnoirea cunoștințelor vechi.

Despre ce ați învățat la Higienă în ora trecută? D! (Noi în ora trecută am învățat despre morburile molipsitoare.) Cum se nasc acele morburile: A! (Ele se nasc mai vârtos din murdărie dar și prin molipsire.) Cum v'am spus că ne putem feri de morburile molipsitoare? B! (De morburile molipsitoare ne putem feri prin

curățenie, trai cumpătat și nutremânt corespunzător.) Așa-i!

c) Deșteptarea interesului:

Ascultați! Eri fiind timp frumos, am făcut o plimbare pe deal, în aer curat. În calea mea, o căsuță mică albă și foarte curată mi-a atras privirea. Am intrat înăuntru și recunoscuți în stăpâna casei, pe o biată văduvă cu 3 copii. Copiii ei erau curățți, sănătoși și frumoși ca bujorul. Mama lor a umblat la școală, ea iubește curățenia. E harnică și pricepută. Mi-a plăcut mult curățenia și ordinea din casa ei și din tot sufletul am laudat-o!

Dar nu mi-a fost dat să rămân cu sufletul împăcat, căci mergând mai departe, o casă murdară și afumată, m'a făcut să mă opresc. În pragul casei plângea o femeie. Am cunoscut-o și la întrebarea mea, mi-a răspuns, că fetița ei, e greu bolnavă. Auzind aceasta, am intrat în casă, dar vai! o duhoare m'a izbit. Într'o odaie întunecoasă, pe un pat murdar, zăcea o fetiță galbenă și topită de dureri. M'am repezit să deschid fereastra, dar nepriceputa femeie vru să mă oprească. I-am explicat însă, cât este de nesănătos aerul stricat. Mă înțelegea cu greu, căci ea n'a umblat nici odată la școală, cu toate că nu era săracă. După ce i-am mai dat unele sfaturi m'am întors amărâtă.

Vedeți dragii mei, ce mare deosebire este între acele 2 femei! Și ce credeți, care este răsplata femeii curate și harnice? Dacă nu știți vă voi spune eu. Este: sănătatea cu care a dăruit-o D-zeu pre ea și pe copii ei!

b) Fixarea țintei:

Ascultați dară, azi vom învăța despre curățenie. Despre ce vom învăța azi: I! (Azi vom învăța despre curățenie,

II. Predarea.

Ascultați! Mai înainte de toate suntem datori, ca să ne ferim corpul nostru de ori ce murdărie. Să ne spălăm zilnic cu apă rece și săpun pe față, gât, piept, mâini și brațe. Din când în când să facem baie caldă, ca astfel să se destupe porii, prin cari aruncăm afară din corp materiile stricate. Înainte de mâncare, totdeauna să ne spălăm mâinile. Capul încă să-l spălăm des. Este foarte rău obiceiul de a se unge părul cu grăsimi, căci aceea produce miros greu. Gura și dinții să-i ținem mereu curățți. Iar albiturile să le premenim cel puțin odată pe săptămână. (Intrebări-răspunsuri.)

Fixarea punctului):

Curățirea corpului nostru.

Mai departe trebuie să ne îngrijim, ca în casa unde locuim să domnească o curățenie exemplară. Păreții casei, atât pe din afară cât și pe din lăuntru, să fie des văruți cu var proaspăt. Padimentul camerilor să fie des spălat cu leșie fierbinte. Este foarte nesănătoasă locuința nepadimentată. În o astfel de locuință, măturatul zilnic să se facă cu multă grijă, ca să nu se ridice praf. Praful așezat pe mobile, să se șteargă cu o cârpă moale, care apoi să se scuture afară. Mobilele de lemn

simple și nevopsite se pot spăla cu leșie fierbinte din când în când, Hainele de pat, trebuiesc des premenite iar ce nu se poate spăla să se scoată des afară să fie lăsate câteva ore la soare, căci razele de soare au puterea de a omori microbii ce s'ar putea afla în ele. (Intebări-răspunsuri.)

Fixarea punctului):

Curățirea locuinței, mobilelor.

Fiți atenți! Pentru ca în camerele de locuit să avem mereu aer curat, ferestrele trebuiesc des deschise. Aerul proaspăt este mare binefăcător al sănătății, el curăță sângele din plămâni. Geamurile trebuiesc spălate des, ca lumina și razele de soare să poată străbate în locuință. În acele locuințe, în cari razele soarelui străbat cu greu, acolo, morburile intră ușor (Intrebări-răspunsuri.)

Fixarea punctului):

Premenirea aerului și folosul razelor de soare.

Bucătăria încă are trebuință de curățenie mare. Vasele din ea asemenea, după fiecare folosire ele trebuiesc spălate din 2 ape fierbinți apoi șterse bine cu un ștergar curat, trebuiesc ferite de praf și murdăria muștelor.

În sfârșit curtea să fie mereu măturată. Supraedificatele ținute bine, iar gunoaiile producătoare de gazuri rele, trebuiesc înlăturate.

Este foarte bine, ca în nemijlocita apropiere a casei să se aranjeze și planteze o grădiniță de flori și verdeață cari pe lângă că ne înseninează sufletele ne aduc folosul că ne curățesc aerul prin miremele lor dulci și binefăcătoare. (Intrebări-răspunsuri.)

Urmează:

Repetarea celor învățate, punându-se pond pe răspunsuri corecte.

Aplicarea.

a) Indemnare spre curățenie:

Dragii mei! Din câte am învățat, să înțelegeți că: „curățenia este mama leacurilor“ vă îndemn și sfătuiesc s'o iubiți! Și în deosebi voi iubitele mele eleve, voi, pe cari firea v'a lăsat mai ales ca să conduceți ordinea din casă, devenind odată bune gospodine, să nu uitați nici odată, că „cea mai mare comoară este sănătatea! Și nimic nu poate fi mai prielnic sănătății, ca curățenia corpului nostru precum și o locuință curată, cu aer proaspăt, scăldată din bielșug în razele binefăcătoare ale soarelui!

Dar să nu uitați nici aceea, că: o căsuță albă curată, cu geamurile spălate, împrejmuită de o curte și grădină ținute în ordine vor fi totdeauna podoaba unei femei!

b) Se vor da elevilor ocupațiuni. Să învățați acasă și din carte această lecție.

În ora viitoare vă voi vorbi despre traiul cumpătat al oamenilor.

Elena Lungu-Murgu.
învățătoare.

O dușmănie închipuită și o imprudență.

Sunt abia trei ani de când resifratele rămurele ale arborelui nostru național — pe cari le puteau atâta ușor încovoala și frânge dușmanii de veacuri ai filinței noastre etnice — au fost strănse într'un mănunchiu puternic de înțelepții și vitejii neamului cari au cimentat, unii cu înțelepciunea alții cu vitejia și sângele lor, frânghia care are să țină unit pe vecie mărețul mănunchiu care este patria noastră întregită. Precum nu este nuntă fără lacrimi și priveghiere fără răsete, așa nici acest măreț eveniment n'a putut trece fără a scoate la lumină chiar și astfel de păcate și slăbiciuni naționale pe cari în trecut și dacă le aveam, le țineam înecate în internul nostru pentru a nu da anză vrășmașului de a ne deschide ușile și a străbate astfel mai adânc în tainele instituțiilor noastre, cari pe cât erau de modeste pe atât erau de prețioase pentru noi. Le polelam cum puteam cu jertfa noastră a tuturor, dar am căutat să le păstrăm căci, în situația de atunci, nu puteam avea o datorință mai importantă ca aceasta; călăuziți de atari convingeri, vedeam grupați în jurul bisericii și școlii confesionale toți cei buni cari au și rămas credincioși acestei înalte datorințe până în clipele, când *îngerul păzitor al neamului*, ne-a adus întruparea deplină a idealului care forma ținta supremă a tuturor nizuinelor noastre de veacuri: în ziua mântuirii numai înconștienții, renegații și trădătorii au fost aflați în altă tabără de cât cea cunoscută, de toți filii buni, că e a neamului.

Dacă până la acest loc aveam un stat care urmărea scopuri și tendințe contrare celor propagate de bisericile românești și aceea situație ne cerea tuturor jertfe și suferințe — apoi dela acest loc din clipa întrupării din nici o parte, nu se mai putea admite așa ceva. De aceea din aceste momente ținta principală a mucenicilor de ieri începu să fie aceea de a-și reclama pentru ei și targa din care fac parte, atențiunea și considerațiunea la care se credeau îndreptățiți, pentru a și putea îndeplini cu atât mai bine nobila misiune ce i aștepta în noua formațiune de stat.

Între ceice după mărețea întrupare au căutat a-și revindica anumite drepturi și considerațiuni de ordin moral și material au fost și *învățătorii confesionali români* cari cu modesta întreprindere cu care au fost preluați de Statul Român, nu prea departe puteau merge, iar cei 300 Lei plătiți anual de cutare parohie numai așa puteau valora ceva dacă s'ar fi revărsat asupra lor binecuvântarea de care a avut parte *fâina și oleul văduvei din Soreta Sidonului* . . . Cu tot rolul important pe care acești martiri l'au jucat în trecutul de lupte și suferințe, ei începuseră a fi lăsați și acum în vola sorții, în timp ce străinii preluați de statul Român ca *învățători de stat sau comunali*, se bucurau de o leafă, putem zice, cores-

punzătoare. Nimic mai natural dar de cât aceea ca și acești *copii ai nămnului* să începă și continue lupta de salvare cu demnitatea și convingerea ce le-o oferea conștiința datoriei împlinite. Cum soarta acestor martiri a'ârna de doi factori — stat și biserică — și înțelegerea între acești factori întârzia prea mult, situația învățătorilor confesionali români rămânea tot neclarificată, durerile și suferințele li-se înțepeau zi de zi. La o vreme Statul văzând că pertractările cu autoritățile bisericești nu pot duce la rezultat bun, a aflat o formulă prin care i-a declarat pe toți învățătorii confes. români ca statificați și le a lichidat leafa ca și celor de stat. Atunci unele autorități bisericești, jignite oarecum în amorul propriu, au îndreptat anumite întrebări respectivului învățător căutând a-l face să se declare dacă se consideră de stat sau confesional? Și bietul dascăl nu știa ce să zică temându-se că de se va declara că e confesional își va perde leafa dela stat, iar de se va declara că e de stat i-se pune în prospect alungarea din locuința învățătorescă care era a confesiei. Și erau multe plângeri de acest fel de aceea nu e de mirat faptul, dacă învățătorii căutau tot mai mult a-și clarifica situația cea atât de tulburătoare și umilitoare pentru toți de o potrivă. În cele din urmă cei chemați au convenit asupra felului de aplanare a conflictului și'n anchetele ținute în Sibiu și Blaj au stabilit acordul în baza cărui învățătorii — după o așteptare de peste trei ani — s'au văzut scăpați de o situație pe cât de grea și de dureroasă, pe atât de neexplicabilă, căci aceea ce s'a făcut acum, pe lângă oarecare bunăvoință și înțelegere a vremilor, să putea face și mai de mult. Dar mai bine târziu, ca nici odată. Să credem dar că această chestiune să poate considera, deocamdată, ca aplanată, rămânându-ne dar impresia că am avut tristul prilej de a fi asistat, și pe acest teren, la deslănțuirea unor frecări nemotivate între frați, frecări eminate din oarecare *dușmănie închipuită* fără de care neamul nostru — a cărui energii pot fi reclamate de atâtea alte datorințe în alte părți — ar fi putut fi.

Cum însă acest „conflict“ această *dușmănie* a scos la suprafață și un anumit procedeu regretabil pe care nu l' putem lăsa fără să ne ocupăm de el, în a doua parte a acestei lucrări o și ating și acest procedeu care țintește la subminarea demnității omenești la încătușarea libertății personale a individului și la sufocarea conștiinței de sine a unor muncitori cinstiți dar flămânzi, cari strigau după pâine și așteptau ca din fărâșurile ce cad de pe masa statului pentru care și ei au luptat și s'au jertfit, să le revie și lor o parte oarecare. Vom semnala acest procedeu pentru a sa vedea cum cutare singuratic, fie chiar organul cutărei mitropolii se confundă pe sine cu *biserica* și să crede îndreptățit ca și fără mandatul *mulțimei* să vorbească în numele acestora și să arunce unuia sau altuia năcăjit imputări cari nici de cât nu sunt în

consonanță cu percepțele dragostei și moralei creștine. Dar să vedem!

*

Ca orice acțiune așa și mișcarea corpului învățătoresc a avut anumite personaje, anumite centre în jurul cărora se concentra întreagă mișcarea sa spre a și asigura o situație morală și materială potrivită cu rolul și însemnătatea chemării sale. Acei apostoli cari au să fie educatorii și luminătorii generațiilor cari vor forma pleiada cetățenilor și apărătorilor de mâine ai mândrei noastre patrii se credeau a avea nu numai dreptul ci chiar datorința de a cere pentru sine tot acela de ce credeau că au nevoie pentru a putea satisface chemării sublime ce li s'a încredințat. Și cum *toți* nu puteau conduce această acțiune, învățătorii și-au ales câțiva *conducători* dintre cei pe cari ei îi credeau mai vrednici pentru purtarea și direcționarea luptelor, mai bine zis, nizuințelor lor nobile. A fost destul ca acești conducători, acești căpitani să caute a satisface încrederii ce li s'a dat pentru ca să fie luați la întă de un organ de publicitate a unei mitropolii românești care, într'un număr al său din trecut, le făcea acestor mandatarî ai unei corporațiuni număroase imputarea, că deși creșcuți în cutare seminar cu „*tipoi*“ de ai „*bisericeii*“ totuși ei observă o finută ostilită bisericeii. Când am citit acestea mi s'a revotat sufletul și nu știu cum să mi explic o procedură ca aceasta. Cum adevă, — noi întrebăm — ne aflăm tot sub un regim străin și dușmănos? Pentru ce învățătorilor confesionali *românii* nu le este permis a-și stămpăra foamea din fărâmurile ce cad de pe masa statului la înfăptuirea cărui și ei au contribuit, unii chiar cu prețul sângelui și a vieții lor? Ce interese mai înalte pot reclama dela învățătorii acest sacrificiu devenit, în situația dată, supraomenesc?

Pot zice că n'am fericirea să cunosc pe cei doi învățătorii fruntași vizați în organul mitropolitan. Din activitatea lor desfășurată pe terenul publicității însă deduc că numai cinste au făcut bisericii, care — zice-se — i a crescut. Iar acordul încheiat între stat și bisericele românești probează pe deplin îndreptățirea acțiunii lor care — în urma acordului numit — a obținut chiar și aprobarea autorităților mai înalte bisericești a cărei organ se zice că este ziarul, care, dospind și frământând din nou „*tipoi*“ consumați înaintea cu 10—20 ani, află de bine a-i arunca — în târgul mare — în fața celor ce nu vreau să creadă că de *atunci* și până *azi* n'ar mai fi putut flămânzi. Așa *tipoi* miraculoși, cari să și aline foamea pe zeci de ani sau poate pentru totdeauna, nu pot fabrica nici — ursitoarele . . .

Noi știm că biserica o formează mulțimea credincioșilor dela cari s'au adunat și fondurile din cari se susțin cutari seminarii. De ce dar se fac imputări *fiiilor* sau *nepoșilor* că s'au nutrit din fondul format din obolul părinților, moșilor și strămoșilor lor?

Azi când vedem intrupată minunea minunilor că adevă statul și bisericele românești își pot zice: *una suntem*; — când credem a fi fost o înaltă datorie a bisericele de a servi statului *elemente de încredere* și a nu menține raporturile din trecutul de urgie între aplicații săi și noul stat *național*; azi, când luptătorii și martirii unui ideal se cred în drept a-și reclama și pentru ei o soartă mai bună, — chiar admitând că în mod involuntar sau în focul cutărei discuții, cutare ar fi scăpat vre-un cuvânt apăsător față de rivalul care — la rândul său încă li va fi interpretat greșit lupta ce o susținea — nu putem crede a fi cineva îndreptățit a arunca altuia în publicitate imputări ca cele de mai sus.

Dacă filii credincioși ai bisericele se cred azi și cetățenii și slujitorii unui stat care, ca și biserica, e a lor și în cadrele acestui stat se nuzesc a-și croi o soartă oarecare prin care nu jignesc biserica, — aceasta nu înseamnă că acei filii la vreme de nevoie nu vor fi cei mai aprigi luptători contra ateismului sau altor curente distructive cari curente, pe măsura ce pot contribui la slăbirea bisericele pot grăbi și nimicirea popoarele precum pot surpa și temelii statelor. Un popor fără frică de Dumnezeu și un stat care nu are la temelii vieții sale morala creștină nu pot avea viitor. Și fiindcă *statul de azi* dă bisericele tot concursul moral și material pentru a promova educația religioasă-morală a cetățenilor săi și când cu toate aceste aflăm de imputări neașteptate ca cele de mai sus vrând-nevrând ne întrebăm:

Nu e aceasta o imprudență?

Ioan Roșu.

PARTEA OFICIALĂ.

I.

Nr. 2898—922.

Circular

către toți învățătorii de toate categoriile din județul Bihor.

În baza ordinului Nr. 34561—922 Vi. al Ministerului Instrucțiunii Directoratul General din Cluj respective în baza ordinului Nr. 21401—922 al Ministerului de război se comunică că legea ofiterilor de rezervă prevede la art. 11 că pe timpul când ofiterii sunt concentrați pe un termen de 30 zile au dreptul pentru acest timp atât la salariul funcțiunii sale civile cât și la solda gradului militar.

Din a 31 zi însă primește numai solda gradului militar sau salariul funcțiunii sale civile, după alegere și aceasta conform art. 2 din regulamentul legii autorizând luarea de măsuri excepționale.

În consecință toți învățătorii cari sunt concentrați având gradul de ofiter, întrucât concentrarea durează mai mult de 30 zile vor anunța Revizorul școlar dacă optează pentru leafa de învățător ori cea de ofiter.

Oradia Mare, la 18 Decembrie 1922.

II.

Nr. 2882—922.

Circular.

Tuturor învățătorilor dela toate școlile primare de toate categoriile din județul Bihor.

Se aduce la cunoștință întregului corp didactic primar dela școlile primare de toate categoriile din acest județ, că Directoratul General al Instrucției din Cluj cu ordinul Nr. 9000—922 a dat termen nou pentru echivalarea diplomelor învățătorilor dela școlile primare de stat și confesionale.

Acest termen s'a fixat în intervalul dela 1 Octombrie până la 31 Decembrie 1923.

Oradia-Mare, la 15 Decembrie 1922.

III.

Nr. 2848—1922.

Aviz.

Se aduce la cunoștința corpului didactic primar că în Monitorul Oficial Nr. 192 din 2 Decembrie a. c. s'a publicat deciziunea Nr. 122812—922 cu privire la înființarea secțiunii pedagogice pe lângă Facultatea de Litere și Științe din București unde pot fi înscriși a urma 60 candidați absolvenți ai școlilor normale din care 20 absolvenți au satisfăcut legea recrutării și 40 învățători cu o activitate de cel puțin 3 ani. Doritorii a urma aceste cursuri se vor conforma dispozițiilor din deciziunea sus menționată.

Termenul de înscriere fiind prea scurt, Ministerul a dispus să se prelungească până la 20 Decembrie cercetarea actelor până la 25 Decembrie. Iar începerea examenului de admitere în ziua de 26 Decembrie 1922.

Revizor școlar.**INFORMAȚIUNI**

Tuturor colaboratorilor, sprâjinitorilor și abonaților noștri le dorim sărbătorile fericite și anul nou cu bine!

Decorații. Cu ocazia încoronării Suveranilor noștri au fost decorați cu ordinul „Coroana României” în gradul de ofițer următorii învățători ardeleni: Andrei Pora, Gheorghe Lipovan, Patrichie Rămneanțu, Pavel Dârlea. Li felicităm!

Teatrul la noi Decâteori vre-o trupă de artiști se abate pe la noi, de atâtea ori problema teatrului românesc în aceste ținuturi preocupă spiritele din foarte multe puncte de vedere.

Ai putea să scrii pagini întregi pe această temă. Aci ne vom ocupa însă numai din 2 puncte de vedere, oarecum mai pronunțate în ce ne privește ca oameni de școală.

Nimeni nu poate contesta rolul educativ al teatrului în special asupra masselor și dacă suntem convinși de acest rol, acest fapt trebuie să dea direcția pentru trupele, cari ne cercetează destul de rar.

Vitregia sorții înainte de unire nu ni-a permis

să gustăm arta românească și setea de artă am căutat să ni-o stingem cercetând teatrele străine și bune rele cum au fost, ni-au făcut cunoscute creațiile lui Schackespeare, Schiller, Bernstein, Ibsen și alți clasici mondiali. Nu ni s'a dat însă să cunoaștem în teatru pe Caragiale, pe Delavrancea, și peste tot operele teatrale românești. Știm, că drama română acum își trăiește copilăria, cu toate acestea, celor ce nu ni e dat să putem merge mai des la București, recenziile cetite în ziarele din capitală asupra reprezentațiilor teatrale ne documentează, că pe scenele din București se joacă destule — și bune — piese originale românești. Și atunci ne întrebăm, dece trupele, cari vin la noi, aduc numai pe Ibsen, Bernstein etc., pe cari — bine-rău — îi cunoaștem și nu aduc autori români, pe cari nu-i cunoaștem?

În sfârșit ne mândrește faptul, că actorii noștri sunt superiori celor străini, pe cari îi cunoaștem, (Demetriad în Hamlet, Voiculescu în Salomea etc.) Cu toate acestea însă ni-ar aduce un folos real nouă și răspândirii culturii românești, dacă în locul pieselor străine ni s'ar reprezenta piesele originale românești.

Apoi lipsa de propagandă. Este regretabil, că în Oradia mare nu se poate susține un ziar cotidian pentru un județ atât de vast (ungurești avem 4), din care publicul inteligent dela sate, tot atât de setos de artă românească să ia cunoștință înainte de reprezentațiile românești, la cari, o știm din trecut, ar veni cu bucurie preoții și învățătorii noștri dela sate. Ar trebui deci căutat o modalitate de a aduce la cunoștința publicului mare sosirea acestor trupe.

În fine, prețurile! De aceste nici nu e bine să vorbim! După cât știm, toate trupele venite la Oradea vin cu subvenție de stat. Nu știm însă în ce constă această subvenție; dar vedem, că prețurile sunt cu 100 procente mai mari, ca cele obișnuite. Și dacă luăm în considerare că publicul românesc din Oradia mare îl formează numai bieții funcționari — îmbogățiți de război nu avem, sau dacă-i avem, nu se prea însuflețesc de arta românească, — să nu ne mire, dacă reprezentațiile românești se dau înaintea salei goale.

Necrolog. Șirul și așa rar al dascălilor români s'a mai rărit cu încă unul. Harnicul învățător Ioan Butiri din Valea neagră a decedat în 23 Decembrie crt. lăsând în urma sa 6 orfani.

Îi deplângem!

Revizoratul școlar, din lipsa de acoperire bugetară, și-a demontat telefonul.

Serbare școlară. Corpul didactic al școlii primare urbane și a grădinei de copii din Beluș la 31 Decembrie crt. aranjază cu tineretul școlar o mare serbare școlară cu un vast program de cântări și declamații și o piesă teatrală în 3 acte.

Sperăm, că hărnicia acestor dascăli va fi răsplătită din belșug prin succesul seratei.

CARTI ȘI REVISTE.

Rugăciunile Vremii de Z. Sandu, (pseudonimul unui harnic bărbat de școală) cuprinde, pe lângă o serie de cugetări frumoase și curate, câteva reflexii juste cu privire la școală și învățători. O dare de seamă mai vom aduce în numărul viitor. Și până atunci recomandăm corpului didactic această lectură reconfortantă. Se găsește la biroul revizoratului și la librăria românească din localitate.

Revistă pentru tinerime. Asociația profesorilor secundari secția Oradia-mare într-o adunare generală recentă a discutat și admis în principiu ideea publicării unei reviste pentru tinerime școlară de ambe sexe, cu material literar și științific potrivit pentru diferitele vârste și cu destinație unei educații estetice și a dezvoltării gustului pentru preocupările înalte culturale.

O operă solidă în această direcție se va putea clădi numai cu ajutorul tuturor aceluia, a căror rol este îndrumarea copiilor și a adolescenților, în consecință inițiatorii cerși și colaborarea cât mai întinsă atât morală cât și materială a membrilor corpului didactic primar.

Revista urmează să fie destinată în special tineretului școlar din România de dincoaci de Carpați, unde există mai multe reviste în limbile minoritare, dar nici una românește.

Din parte-ne sprijinim cu toată căldura această acțiune educativă și instructivă și recomandăm învățătorilor noștri să o sprijinească trimițându-i material și cumpărându-o pentru bibliotecile elevilor.

Correspondența referitoare se va adresa dlui Eugen Speranța dir. școlii de aplicație de lângă școala normală de învățători în Oradia-mare.

Anuarul III. al liceului „Oltea Doamna” și a școlii superioare de comerț din Oradia mare. Publicat de dl Paul Voștinariu director.

Un anuar îți prezintă mai mult date numerice asupra funcționării școlii. Anuarul, ce ne stă înaintea înșă ne prezintă și o chestiune, care în special pentru noi Bihoreni este de o importanță capitală. E vorba anume de școala profesională pentru fete, care a funcționat în anul 1920 și care, nu ne putem da seamă că pentruce, s'a sistat.

„Durere, că această școală nu s'a redeschis în anul următor, pe lângă toată insistarea Direcțiunii regionale și directorului liceului deși ar fi fost foarte de dorit să prindă rădăcinii tari, căci avea o menire neprețuită aici în acest colț de țară unde atât industria cât și comerțul este pe deplin ovreit, aici unde are nevole să străbată și în ultima casă românească frumoasele și adevăratele țesături și motive românești, din lipsa cărora deja și cele avute încep a fi înlocuite cu zdrențe nemțești și ovrelești”, — spune dl Voștinariu.

Ar fi destule argumente, că această școală să se reînființeze și să se desvolte, dar este unul tot atât de important, de care trebuie să țină seamă cercurile dirigiuitoare. Am avut ocaziunea de a vorbi cu mai mulți intelectuali de seamă din acest județ și din orașul Oradia, cari și-au exprimat dorința vie pentru o școală profesională din care să iasă gospodinele de mâna cu o cultură generală și cu mai multă cultură profesională. Și iată argumentul lor! Nu tuturor părinților li e dată posibilitatea, și mulți părinți nu au interesul, ca fiicele lor să urmeze liceu și apoi școli superioare. Aceștia ar dori mai mult să-și le crească într'o cultură generală și mai mult pentru gospodărie, o gospodărie modernă și multilaterală. Pentrucă, ori cum am învăț-o și orice am face, în finea finelor, idealul unei fete tot gospodăria este. Și un liceu, să nu mai vorbim de școala normală, care trebuie să dea o cultură pronunțat profesională, un liceu zic, oricât de modern și dezvoltat ar fi, nu poate pregăti fetele pentru viața de toate zilele.

Iată pentruce ne trebuie o școală profesională de fete și iată de ce nu avem destule cuvinte de a îndemna cercurile competente, ca să se facă tot posibilul pentru reînființarea acestei școli reclamată de atâtea interese generale.

Învățătorul Nr. 17—20 din 15 Dec. 1922. Cu un bogat material didactic și informativ.

Albina revistă pentru popor Nr. 40—41 din 15 Noembrie 1922. București.

„**Pedagogicesca practica**” revistă pedagogică. Nr. 6, 7 și 8. Varna 1 Noembrie 1922.

Geografia județului Hunedoara de Aurel Pinte subrevizor școlar și I. Sântimbrian învățător în Deva. Prețul cu hartă cu tot 9 lei.

SFATURI ȘI INDEMNURI.

V. S. în Sf. Elena. Am primit articolul tău referitor la pedeapsa cu bătaia în școală. Știm foarte bine greutățile cu cari au să lupte învățătorii și în această privință. Nu suntem însă de acord cu tine. În primul rând pedagogia a scos de mult bătaia din școală, iar în al doilea rând legea încă interzice pedeapsa aceasta brutală, care la nici un caz nu ambiționează elevul, ci-l tâmpește ambiția. Trebuie căutat alte mijloace de disciplinare a școlariilor renitenți și sunt atât de multe și variate aceste mijloace morale mai mult, decât să le zicem materiale. Pedeapsa corporală e ultima și cea mai dejositoare, pe care învățătorul trebuie să o evite. Legendarul baston al dascălului trebuie să dispară din școală și să fie înlocuit cu măestria de a te și apropia de sufletul elevului pentru a-l îndrepta cu blândeță și cu dragoste.

Acordarea unor favoruri pentru copii buni și eschiderea celor răi dela acele favoruri, dojenirea între patru ochi, apoi înaintea clasei, dacă-i știi vorbi sufletului va produce rezultatul mai sigur decât orice pedeapsă brutală.

America și în această privință ne servește cu

exemplu frumos. Acolo la fiecare școală sunt instituite așa numite „tribunale școlare” compuse din înșiși școlarii, cari judecă asupra prietenilor lor renitenți.

De altcum dela tine așteptăm mai des articoli, din lunga ta experiență din viața școlară.

Abonamente achitate. In cele ce urmează comunicăm dlor învățători abonamentele achitate până la 15 Decembrie n. a. c. Rugăm cu toată înștiințarea pe dnii, cari restatează cu abonamentul să ni-l trimită prin mandat postal, ca să putem face față cheltuielilor de imprimare, cari cresc zi de zi. Banii se vor trimite la adresa: Const. Mărușca Oradea Revizoratul școlar.

Cine a achitat abonamentul de 80 Lei, sunt achitați până la 1 Ianuarie 1923, iar cei ce au solvit numai 40 Lei sunt achitați până la finea lunii Iunie 1922.

Abonamente achitate:

1. Văd. Veres Carol Ginta 80, 2. Toth Ludovic Ioanis 40, 3. Nagy Iosif Cristor 80, 4. Pop Eugen Tețche 80, 5. Tamăș Traian Drăgești 80, 6. Réti Nicolae Cuzap 80, 7. Tulvan Ștefan Tinând 80, 8. Deac Dimitrie Cociuba 40, 9. Danciu Ioan Burzuc 80, 10. Șendruț Teodor Inand 80, 11. Chinez Andrei Salonta-mare 80, 12. Tonța Sebestian Aleșd 80, 13. Stemmer Elena Telechiu 80, 14. Engyel Rozalia Pădurea neagră 80, 15. Ilea Ilie Beznea 80, 16. Klaeskó Ioan Tileagd 80, 17. Juhász Ludovic Leș 80, 18. Vidits Ioan Șuncuiș 80, 19. Varadi Iosif Cadea 80, 20. Cosma Dimitrie Marghița 80, 21. Zsiros Iosif Ciulești 80, 22. Borsos Iosif Fughiu 80, 23. Dobrossy Ludovic Remetea 80, 24. Man Ioan Șpinuș 80, 25. Huțin George Mocirla 40, 26. Neagrău Iosif Tamășda 80, 27. Kajdi Ludovic Oșorheiu 80, 28. Cărbunăr Florian Husasău 40, 29. Gurbedan Alexandru Cheresig 80, 30. Lascu Petru Aștileu 80, 31. Leu Iuliu Gurbedin 40, 32. Gherdan George Martihaza 80, 33. Grad Vasile Ineu 80, 34. Bruckental Mihai Hotar 80, 35. Budahazi Olga Vad 80, 36. Makai Elisabeta Aleșd 80, 37. Popoviciu George Chistag 80, 38. Man Gavril Vad 80, 39. Puticiu Adrian Chislaz 80, 40. Oros Gavril Ciuhoi 80, 41. Drimba Eugen Lugoș 80, 42. Kerékgyártó Mihai Ginta 80, 43. Botiș Dimitrie Lugaș 80, 44. Erdei Gavril Cohani 80, 45. Costin Spiridon Homorog 80, 46. Giura Ioan Tileagd 80, 47. Rozalia Hejden Cociuba 40, 48. Costa Ioan Tăut 40, 49. Simai Matilda Sudrij 80, 50. Spân Ilie Giriș 40, 51. Oltean Petru Ciomeghiu 80, 52. Kerekas Ștefan Aleșd 80, 53. Mayr Maria Poclusa 80, 54. Fogarș Alexandru Gurbesti 80, 55. Dancea Ioan Ateaș 80, 56. Doboș Alexandru Șerghis 80, 57. Moldovan George Tinca 40, 58. Moga Zaharie Toboliu 80, 59. Tămaș Petru Abram 80, 60. László Francisc Poclusa 80, 61. Farkas Alexandru Pădurea neagră 80, 62. Boca Traian Brusturi 80, 63. Nagy Ludovic Ianca 80, 64. Szilágyi Ioan Chiraleu 80, 65. Cosma Aurelia Sâmbătașag 80, 66. Sala Alexandru Vașcău, 80, 67. Moga Elena Petigd 40, 68. Rozalia Köpeczi Ineu 80, 69. Körmendi Iosif Abram 80, 70. Gyenge Ludovic Derna 80, 71. Indrieș Teofil Tulca 80, 72. Pop Grigoriu Vad 80, 73. Weisz Eugenie Tileagd 80, 74. Wallner Francisc Mihaifalău 80, 75. Musits Iuliu Brusturi 80, 76. Pop Maria Mihaifalău 40, 77. Grunner Victor Tileagd 80, 78. Șinca Ana Gepiu 80, 79. Pop Gavril Vad 80, 80. Dringău Ion Rogoz 80, 81. Balogh Iosif Cighed 80, 82. Baci Nicolae Borșea 80, 83. Ionuț Ioan Ciomeghiu 80, 84. Ierzsák Maria Sălard 80, 55. Lăpoșan Ioan Sântandrei 80, 86. Kálnoki Ștefan Cacuciu 80, 87.

Bogătu Mihai Telechiu 80, 88. Venter Iustin Borod 80, 89. Bihari Alexandru Tileagd 80, 90. Porumb Dimitrie Gurbedin 40, 91. Cosma Alexandru Cheniz 80, 92. Mangra Veturia Ceica 80, 93. Bodin Lucașie Tulca 80, 94. Costa Nestor Cefa 80, 95. Moza Liviu Nădar 80, 96. Pop Alexandru Sâmbătașag 80, 97. Orbai Ioan Sarsig 80, 98. Cepleu Petru Aușen 80, 99. Rozalia Erdödi 80, 100. Porva Petru Sic 80, 101. Mureșan Constantin Sârbi 80, 102. Pop Cornelia Ciheiu 80, 103. Gajzágó Irina Vad 80, 104. Veres Maria Șoncuiș 80, 105. Fritea Emilia Sântandrei 80, 106. Cosma Ștefan Cacuciu 80, 107. Pop Cristina Ciomeghiu 80, 108. Vancea Elvira Parhida 80, 109. Cosma Aurelia Cheniz 80, 110. Halbac Silvia Drăgenești 80, 111. Chidioșan Margareta Șebeș 80, 112. Ghent Grigorie Vărzarii inf. 80, 112. Filip Petru Hidișel 80, 114. Popa Aurora Tășad 80, 115. Maghiar Ambrosiu Ursad 80, 116. Giura Malvina Balaia 80, 117. Popa Silvia Cheșa 80, 118. Popa Maria Cheresig 80, 119. Indrieș Lucreția Tulca 80, 120. Chivari Cornelia Oșorheiu 80, 121. Boțoc Zaharia Șiad 80, 122. Bortoș Maria Cămpani 80, 123. Cămpian Nicolae Miarlău 80, 124. Stan Nicolae Agriș 40, 125. Popoviciu Melania Burda 80, 126. Tomuța Lucreția Hașmaș 40, 127. Sana G. Ioan Santău 40, 128. Trifan Ioan Botean 80, 129. Iova Teodor Gintă 80, 130. Sala Vasile Șuștin 80, 131. Goldiș Moise Cheșa 40, 132. Popoviciu Ioan Copăcel 80, 133. Szabó Iuliu Iacohodiș, 134. Csiha Alexandru Salonta 80, Fried Irina Tileagd 80, 136. Popoviciu Iustin Căbesti 80, 137. Nevriceanu Antoniu Beiuș 80, 138. Ștefanica Eufenuia Beiuș 80, 139. Cinghița Mihai Beiuș 80, 140. Costea Ștefan Beiuș 80, 141. Ardelean Ana Beiuș 80, 142. Cosma Maria Beiuș 80, Pinter Elena Beiuș 80, 143. Mangra Ioan Ceica 80, 144. Hoblea Gavril Ceica 145. Gherdan George Salonta 80, 146. Mesko Elisabeta Salonta 80, 147. Potoran Ioan Trie 80, 148. Școala primară neologă Oradea-mare 40, 149. Școala primară Fughiu 80, 150. Școala primară de stat Beiuș 80, 151. Școala primară de stat Aleșd 80, 152. Veres Ioan Giriș 80, 153. Școala primară Nr. II. Oradia-mare 80, 154. Hânsu George Negru 40, 155. Școala civilă de băieți Bistrița 80, 156. Școala civilă de fete Bistrița 80, 157. Sabău Alexandru Suplac 20, 158. Seviciu Ioan Beliu 40, 159. Popa Iosif Archiș 40, 160. Maghiar Zenovie Tăgădău 40, 161. Opreau Lazar Hașmaș 40, 162. Bota Alexandru Beliu 40, 163. Ilie Gh. Romul Cărașd 40, 164. Ursuț Atanasie Ciuntahaz 40, 165. Vasile Olariu Sititelec 40, 166. Petru Petraș Sititelec 40, 167. Chiș Ioan Căvașd 40, 168. Boțoc Ioan Ucuriș 40, 169. George Moldovan Tinca 40, 170. Ioan Curtu Miersig 40, 171. Anița Ioan Rohani 40, 172. Gajzágó Irina Tăut 40, 173. Cristofor Epure Cluj 40, 174. Fazekas Alexandru Ineu 40, 175. Bone George Topa de Criș 80, 176. Finzler Alexandru Sălard 40, 177. Școala primară Telechiu 20, 178. Școala de ucenici Salonta 40, 179. Fazekas Elena Oșorheiu 40, 180. Blum Samuil Mihaifalău 20.

Cuprinsul.

1. Acțiunea pentru construcții școlare *Gh. Tulbure*
2. Lecție practică din igienă . . . *Elena Lungu*
3. O dușmanie închipuită și o imprudență . . . *Ioan Roșu*
4. Partea oficială . . . * * *
5. Informații . . . * * *
6. Cărți și reviste . . . * * *
7. Sfaturi și îndrumări . . . * * *
8. Abonamente achitate . . . *Administrația*